

SAMENVATTING RAPPORTAGE JONGERENCONSULTATIES

November 2023

Tussen juni en oktober 2023 heeft NJR in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport 648 jongeren gesproken via een vragenlijst en dialoogsessies. De consultaties gingen over hun wensen en behoeftes op het gebied van zorg, aan de hand van thema's uit de Hervormingsagenda Jeugd. Deze jongeren waren tussen de 12 en 29 jaar. In deze samenvatting lees je de belangrijkste uitkomsten en adviezen.

1) Start hulpvraag en preventie

Wanneer jongeren een hulpvraag hebben, kloppen zij eerst aan bij vrienden (27%) en ouders (24%), dan pas bij een professional, huisarts of docent. Lokale teams zijn nauwelijks bekend. Tegelijkertijd vraagt 67% van de jongeren niet op tijd om hulp. De eerste stap naar hulp voor jongeren moet dus proactief zijn en van buitenaf komen.

NJR adviseert:

- **Lokale teams:** **1)** Zet in op het verhogen van de bekendheid van lokale teams onder jongeren. **2)** Bied jongeren proactief hulp aan, via lokale teams, docenten en huisartsen. **3)** Zorg dat het wijkteam een laagdrempelige plek vormt met vertrouwde gezichten.
- **Onderwijs:** **1)** Zet in op scholing voor docenten rondom preventie en signalering. **2)** Maak in het curriculum ruimte voor kennis en vaardigheden rondom opgroeien en zelfstandig volwassen worden. **3)** Zorgvragen van jongeren die liever ergens anders terecht komen, kunnen worden opgevangen door vertrouwenspersonen, jongerenwerkers of andere externe partijen.
- **Ouderschap (pedagogische basis in de gemeente):** **1)** Zorg ervoor dat ouders bij hun gemeente terecht kunnen voor informatie, vragen en concrete (en proactief geboden) steun. **2)** Bied versterking aan jongeren die niet kunnen terugvallen op hun ouders. **3)** Zorg voor een integrale aanpak van hulpverlening binnen gezinnen. Houd bijvoorbeeld rekening met de zorgen van ouders rondom bestaanszekerheid.

2) Stap naar professionele hulp

Jongeren geven aan zelf te weten wanneer zij professionele hulp nodig hebben, en dus zelf te willen bepalen wanneer ze hulp krijgen. Bijna alle jongeren vinden dat hulp beschikbaar moet zijn voor wie erom vraagt. 78% is het dan ook oneens met het idee dat er alleen professionele jeugdhulp mag worden toegekend wanneer er door een professional ernstige problematiek of een onveilige situatie wordt geconstateerd.

NJR adviseert:

- 1) Weeg de hulpvraag mee bij het vaststellen van de ernst van de problematiek.
- 2) Er is altijd sprake is van ernstige problematiek wanneer er grotere mentale problemen spelen en wanneer jongeren worden geraakt in hun dagelijks functioneren.
- 3) Bied jongeren de mogelijkheid tot een second opinion.
- 4) Bied jongeren in hun hulpvraag een luisterend oor, een veilige omgeving, steun en begrip.
- 5) Maak keuzes vanuit het belang van kwalitatief goede zorg voor jongeren, niet vanuit financiële overwegingen.

3) Doorloop jeugdhulptraject

Wanneer er professionele jeugdhulp wordt ingezet, vindt 83% van de jongeren individuele hulp prettig. 23% geeft aan groepshulp (ook) prettig te vinden. De meningen verschillen over of de duur van de hulp mag worden vastgelegd, al zijn jongeren het eens dat tijdsduur geen hard criterium mag zijn voor het aflopen van jeugdhulp. Ze vinden het belangrijk dat ouders en vrienden betrokken worden bij hun behandeling. Tegelijkertijd mogen zij niet meegetrokken worden in de problematiek van de jongere.

NJR adviseert:

- **Over lichte ambulante hulp groepsgericht:** 1) Geef jongeren altijd de mogelijkheid tot individuele hulp. Maak bij groepshulp ruimte voor positieve verhalen, ervaringsdeskundigheid en individuele wensen en terugkoppeling. 2) Onderzoek mogelijkheden om jongeren met dezelfde hulpvragen of problematiek met elkaar in contact te brengen. Zorg dat belangrijke tips, adviezen en informatie voor jongeren in één overzicht online makkelijk te vinden zijn.
- **Over sturing op trajectduur:** 1) Zorg ervoor dat afspraken over sturing op trajectduur er nooit toe leiden dat hulp of zorg te vroeg wordt stopgezet. 2) Gebruik deadlines in behandelduur als indicatie, om jongeren zo een stip op de horizon te geven.
- **Over de verbinding tussen jeugdhulp en volwassenen-ggz:** 1) Zet bij de verbinding tussen jeugdhulp en volwassen-ggz in op communicatie tussen jongeren, ouders en hulpverleners. 2) Zorg dat het perspectief van de jongere centraal blijft staan.
- **Over de inzet van informele steun(figuren):** Houd contact met vrienden en familie in de behandeling van jongeren, maar zet hen niet in als hulpverleners.

4) Residentiële jeugdhulp

Een aantal jongeren in de jeugdhulp komt na uithuisplaatsing in de residentiële jeugdhulp terecht. Die vorm van jeugdhulp wordt nu afgebouwd en omgevormd tot kleinschalige instellingen. Jongeren zijn van mening dat er een aantal zaken structureel anders kunnen worden aangepakt.

NJR adviseert:

- 1) Beperk het aantal straffen tot een minimum.
- 2) De kwaliteit van geboden zorg moet gecontroleerd worden.
- 3) Investeer in meer begeleiding op kleinere groepen en voorzieningen die als thuis kunnen voelen.
- 4) Besteed in het traject aandacht aan een tijdige start en het leven na de kleinschalige voorziening.
- 5) Bied onderwijs op alle niveaus aan.
- 6) Onderzoek samen met jongeren de alternatieven voor een pleeggezin.

5) Uitstroom uit de jeugdhulp

Onder jongeren is er een grote wens om uitstroom uit de jeugdhulp niet afhankelijk te laten zijn van een vaste leeftijdsgrens (zoals 18 jaar). Daarbij is grote steun voor de principes uit de 'Big 5': welzijn, woonplaats, netwerk, inkomen en werk of school zijn vijf essentiële zaken die je als jongere moet hebben om zelfstandig aan je toekomst te kunnen beginnen. Jongeren geven aan dat dit alles lastig haalbaar is op je achttiende.

NJR adviseert:

- 1) Werk de invulling van de Big 5 verder uit in kwaliteitskaders.
- 2) Heb oog voor het woningtekort onder jongeren.
- 3) Verken versoepeling van de leeftijdsgrens of een optionele verlenging van de jeugdhulp.

Het volledige rapport 'Jongerenconsultaties Hervormingsagenda Jeugd' lees je [hier](#).